

Türkçe Bilişim Sözcükleri

Aydın KOKSAL,
Hacettepe Üniversitesi

Bilgisayarlar, bilgi işlem ve bilişim konularında kullanılan bilim sözcükleri, yeni gelişmekte olan öteki teknik bilimlerde olduğu gibi, genellikle İngilizce temeline oturmuştur. Bu durumun uluslararası düzeyde belli bir anlaşma kolaylığı sağladığı gerçektir. Bununla birlikte uluslararası düzeyde sağlanan kolaylık, bu konulara ilişkin genel dil içinde İngilizce sözcükler oranının belli bir ölçüyü aşmasıyla, ulusal düzeydeki çalışmalar} gerek eğitim, gerek uygulama bakımından bir kördög-üşüne dönüştürmektedir. •

Bilgisayar programlama derslerinde neredeyse her iki sözcükten birinin İngilizce olarak, hatta İngilizce bile sayılamayacak biçimde Türkçe sesbirimlerine doğru kaymış İngilizce sözcükler olarak söylenmesi, İngilizce bilmeyeni ya da az bilen bir anlamsızlık duvarıyla karşı karşıya bırakırken, iyi İngilizce bilen de tedirgin etmektedir, öğreten ise, aynı biçimde) sözdizim ve seslendirim¹ zorlukları yüzünden ana dilini konuşma doğallığından uzaklaşmaktadır. Bütün dinleyicilerin ve öğretenin tedirgin olduğu bir ortamda, zaten başlayana güç gelen bir konuda, öğrenme, olağanüstü bir çaba gerektirmektedir.

Bilgisayar çevresinde yapılan çalışmalarda düzenli bir yapı ve tutarlılık duygusu önemlidir. Düşüncede ve çalışma yönteminde gerekli bu tutarlılığın, düşünceyi taşıyan araç olan dilde yitirilmesi de apayrı bir olumsuz koşul sayılmalıdır. Türkçe, kurallarının ayrıcalıksız geçerliği, düzenli yapısı ve anlamsal saydamlığıyla öteki doğal dillerde pek görülmeyen ölçüde tutarlı bir düşünme ve iletişim aracıdır. Bu -durumdan yararlanarak, Türkçe konuşmada İngilizce terimler bolluğunun yarattığı keşmekeşi ortadan kaldırmak için yapılan çalışmaları, işin niteliği gereği son derece tutarlı, kendi içinde çelişkisiz bir bilişim Türkçesiyle ortaya koymak, düşünmek ve geliştirmek gerekir. Tutarlı ve kendi içinde çelişkisiz bilişim, Türkçesi ise doğal Türkçe'nin düzenli yapısı içinde türetilmiş bilişim, sözlerinin ortaya atılması ve bunların günlük yaşantıda kullanılmasıyla gelişir. Kendimizin olan, özgün bir bilişim düşüncesine çıkan başka yol da yoktur.

Bu düşüncelerin oluşturduğu ana çizgi üzerinde, meslek yaşantımızın başlangıcından beri duraksamaksızın sürdürdüğümüz terim çalışmalarımızın ürünleri, öğretim çalışmalarımızda ve özellikle Hacettepe Üniversitesi Bilgi İşlem Merke-

zi'nin günlük yaşantısında, yazılarımızda sınırlanmaktadır. Kimi terimler Türkçenin doğal yapısının kolayca doğurabildiği sözcüklerdir; «mnemonic operation codes» karşılığı olarak «belle-nir işlem kodları» örneğindeki gibi. Kimi terimler halk dilinde, hatta devlet dilinde var olan. fakat yeni doğan bilgisayarlar çevresindeki her şeyin yeni sayılması sonucu Türkçe'de yok sanılan sözcüklerdir; İngilizce «file», Osmanlıca dosya ya da Türkçe bir ara kullanılan dizi yerine, nüfus kütüğü sözündeki kütük sözcüğü gibi. Kimi terimlerse İngilizce «computer», Fransızca «ordinateur» karşılığı olarak günlük yaşantımızda iyice yerleşmiş bulunan bilgisayar sözcüğü gibi, ileri sürülmeden pek çok araştırma ve çalışma gerektirmiş olan sözcüklerdir.

Bugün varılan yerde, konuları rahatça ve tutarlı bir biçimde Türkçe tartışma, öğretme, yazma olanağına erişmiş bulunuyoruz. Bu süre içinde sürdürülen teknik çalışmaların, yine aynı terimlerle belgelendirilmiş olması, dile gösterilen bu özenden bütünüyle bağımsız olmayan önemli /bir sonuçtur.

Yapılan çalışmanın tümü, 840 terimlik bir listeye eklenmek üzere bekleyen kimi yeni açıldığımız kavramlarla birlikte, 1000 terim dolaylarındadır. Bunların hemen bütünü metin içinde kullanılmış, derslerde, konuşma ve konferanslarda hatta resmi kurullardaki konuşmalarda alışkanlık dolayısıyla çekinilmeden kullanılmıştır. Sözcükler yaşayan tümceler içinde kuru varlıklar olmaktan çıkar, yaşarlık kazanırlar. Bunun için sözlüklerde örneklere önem verilir ve bunun için yalnızca sözlükler bir dilin ve sözcüklerinin yaşarlığını yansıtamazlar. Bundan dolayı kuru bir listede ilk görüşte yadırganan kimi sözcükler, konuşma sırasındaki birkaç kez yemden kullanılışlarıyla bile, eğer Türkçenin kurallarına göre yaratılmışlar ve tutarlı biçimde kullanılmışlarsa, iletişimi baltalamadıkdan başka, sağlamlaştırmaktadırlar.

Türk Dil Kurumu yöneticileri, Kurum'un öteki konularda yayınladığı terim sözlükleri gibi, Bilişim Terimleri Sözlüğü'nün de yayınlanmasındaki yaran belirtmişlerdir. Çalışmanın bu düzeye gelmeden bir liste olarak düzenlenmesinde ve ilgili kimselerin eleştirisine sunulmasında yarar gördük. Bir süredir gelen eleştiriler arasında gerçekten uyarıcı ve ilginç olanlar vardır. Başta bilgisayar sözcüğü olmak üzere birkaç terim-

de Türk Dili Dergisi'nde kamuya duyurulmuştur. Sözlük olarak yayınlamadan önce, elimizdeki listeden kimi terimleri, yorum yapmaksızın; yalnızca İngilizce karşılıklarıyla sıralayacağız. Karşılıkların İngilizce olarak verilmesi, konunun yeniliği dolayısıyla kimi durumlarda buna zorlanmamızdır.

Türkçeyi severek, çalışma konumuzun ulusal varlığımızın yarın Gakl önemine inanarak, giriştiğimiz ve yıllardır sürdürdüğümüz çaba yürek ister; bilgi ister. Ve de sözcüklerin yararlık kazanması, zaman ister. Beceriksizliklerimiz Türkçeyi sevdiğimize bağışlana.

Türkçe Bilişim Sözcükleri Listesinden örnekler

Açık dil: plain language
Adım: step
Adres değiştirme: address modification
Adres kesimi: address part
Adresleme biçimi: addressing format
Adreslemek: address
Adreslik: address register
Ağ: net
Aksaklık: breakdown
Aksaklık süresi: down time
Aktarmak: move, transfer
Alan: area, file
Alfa bilgisi: alphabetic data
Alfasayısal: alphanumeric
Alma uyarısı: receive alarm
Alt sınır: lower limit
Alt bölüm: section
Alt sistem: subsystem
Alt yordam: subroutine
Amaç program: object program
Ana bellek: main memory
Ana denetim programı: master control program
Ana kesim: main segment
Ana kütük: master file
Anahtar: key, switch
Anahtar sözcük: keyword
Anlam bilim: semantics
Anlamlı: relevant (significant)
Anlamlı sayı: significant number
Anlamlı sayı yitimi: significance loss
Anlamsal: semantic
Arabın: interface
Aramak: search
Aritmetik işlem birimi: arithmetic unit
Aritmetik işlemler: arithmetic operations
Aritmetik kaydırma: arithmetic shift
Artık bilgi: redundant data
Artıklar: garbage
Artıkları temizlemek: garbage collect
Atamak: allocate

Atlamak: skip
Aygıt: device
Ayrıca: off-line
Ayrım: difference

Bağ: link
Bağdaştırıcı: adaptör
Bağımlı kütük: slave file
Bağlam: context
Bağlı: on-line
Bağlangıç (açılış) yordamı: initialization routine
Başlık: heading
Beklenen değer: expected value
Beklenti: expectation
Belge: document
Belge seçim: document selection
Belgelendirme: documentation
Belirsiz erişimli (kütük düzeni): unordered
(organ izatlon) Belirtilmemiş; ilişkiler: Implied (interfile) relation
Belirtilmiş- ilişkiler: explicit (interfile) relation
Belirtim: specification
Bellek: memory
Bellek atamak: assign memory
Bellek bağdan: memory links
Bellek bölünümü: core sharing
Bellek boyu: memory size
Bellek dökümü: memory dump
Bellek kesimi: memory page
Bellek kesimleme: memory paging
Bellek korunumu: storage protection
Bellek yeri: memory byte
Bellekçi bilgi aktarımı: core to core transfer
Bellenir: mnemonic
Bellenir İşlem kodları: mnemonic operation codes
Benzer: analog
Benzetici: simulator
Bijnetim: simulation
Biçim: form, format
Bildiri: message
Bildiri biçimi: message format
Bildiri sayısı: message number
Bildiri türü: message type
Bileşen: component
Bilgi: information
Bilgi adı: data name
Bilgi birikim aygıtı: data storage unit
Bilgi birikim yoğunluğu: information storage density
Eliği bölümü: data division (cobol)
Bilgi çevirme: data conversion
Bilgi denetim: data management
Bilgi erişim: information retrieval
Bilgi gönderme: data send

Bilgi iletim : data communicatlon
Bilgi illetim denetici : data communicatlon handler
Bilgi iğlem : data processing
Bilgi takımı : data group
Bilgi yığın yapısı : data base structure
Bilgi yığını : data base
Bilgi yitimi : bit loss
Bilgisayar : computer
Bilişim : informatlque, Information processing
Bireşim : synthesis
BiJgl toplama : data collectlon, data gathering
Bireşimsel : synthetic
Biriğeç : accumulator
Birikmiş değeri : accumulated value
Birikim alanı : storage area
Birikim ortamı (bilgi B -): storage medium (data s-)
Birikim sığıası : storage capacity
Birikim yeri : storage locatlon
Birim : modüle (unlt)
Birlikte işlem : concurrent operation
Bit görünüm, bit görünümü : bit «raf igruration
Bitişik : adjacent
Boğ disk dizini : available disk table
Boğ süre : idle tüne
Boy : size
Boylamasına eşlik biti : longitudinal parity bit
Boyut : dlmension
Bütünleşik : Integrated
Bütünleşik bilişim sistemi : ntegrated Infor-
mation system
Bütünleşik sistem yaktaşımı : integrated
systems appraoh
Büyük komut : macro inatruction
Büyürlük : expandlbilty

Çağırma sırası : calling sequence
Çalışma alanı : working storage
Çalışma - alanları altbölümü : working - storage
section (cobol)
Çapraz sağlama : crosscheck Çatı
yordamlar : skeletal routines
Çekirdek bellek : core inemory
Çevirici : converter
Çevirici (program): assembler (program)
Çevirici dili : assembler language Çevre
birimleri : peripheral units Çıtaş : exlt
Çıkış alanı : output area
Çıktı : output
Çift adresli komut : Two operand instruction
Çift eşlik : even parity Çift yönlü iletim :
Dupleac communicatlon Çift düzeyli : duplex
Çizelgelemek : tabulate Çizelgeyleyici :
tabulator Çizici : plotter

Çizmek : plot
Çoğaltıcı: reproducer
Çoğaltmak : reproduce
Çoğunluk : majority
Çok hat denetim birimi : multi - line control
Çok is,' (düzeni): multiprogramming
Çok düzey birleştirici : multiplexer
Çok düzeyli : multiplex
Çözümsel : analytical

Dağıtıcı : dlstrbutlon
Dağıtım : dlspatcfa
Dallanır sorular : branching questions
Danışma : Information
Danışman : consultant
Davul : drum
Değer : value
Değirim : contact
Değişken : variable
Değişken boylu tutanak : variable length record
Değişmez : constant
Değişmez sözcük boyu : fbced word length
Delgi (d-makinası) : puneh inachine
Delici : punch unlt
Delikli (kâğıt) şerit : punched (paper) tape
Delikli kart : punched card
Delmek (kart D -) : punch cards
Denek : enquettee
Denemelik bUgi¹ : test data
Denence : hypothesis
Denetici (program): supervisor, master control
program
Denetim : control Denetim birimi : control
unit Denetim, karakteri : control character
Denetim kütüğü : control file Denetmek :
control Derlemek : compile Derleyici boyu :
compiler size Deste : deck Devingen : mobile
Devinik : dynamic Devinkl bellek atama :
dynamic memory allc-
cation
Devinik döküm : dynamic dump Devinkl
tarama dizisi : dynamic poll list Devininim :
movement Deyim : statement Direnç : resistor
Disk dizini : disk director Disk kesimi : disk
segment Dizge : system Dizi : array Dizin :
index, subscrpt Dizin kütüğü : indeoc file Dizin
sayacı : Index register Dizinlemek : indeoc
Dizlnli rasgele erişimll (kütük düzeni): IndeSc-
random (organization)

Doğruluk : accuracy
Doğrusal programlama : linear programming
9 — izli şerit : 9 — track tape
Dolaşım : circulation
Dolaylı adresleme : indirect addressing
Donanım : hardware
Donanım istekleri : hardware requirements
Donanım uyumluluğu : hardware compatibility
Dökmek : dump
Döküm : dump
Dönerdizin : rotatex
Döngü : loop
Döngü çıkışı : loop exit
Dönüş : cycle
Dönüş süresi : cycle time
Dönüşlü kaydırma : cyclic shift
Dur : stop
Durum : status
Duyarlık : precision
Düz dağılım : even distribution
Düzenleyici : regülatör
Düzyen : level

E

Eğilim : trend
Eğilim çözümleme : trend analysis
Eğri : curve
Eklenme tutanak : addition record
Elde : carry
Elektromanyetizasyon : electromagnetism
Elk kitabı : manual
En büyük değer : maximum value
En küçük değer : minimum value
Enlemesine eşlik biti : longitudinal parity bit
Erişim kolu : access arm
Erişim süresi : access time
Esneklik : flexibility
Eşleşim : isomorphism
Eşdeğer ; Equivalent
Eşler (eş tutanaklar) : synonyms (overflow)
Eşlik biti : parity bit
Eşlik uyumsuzluğu : parity error
Eşzamanlı işlem : simultaneous operation
Etkileşim : interaction
Evrim : evolution
Fiziksel tutanak : physical record

G

G - Ç - Denetim : I - O - control (cobol)
Geçerlik : validity
Geçerlik deneyi : validity control (check)
Geçersiz delgi : invalid punch
Geçiş : pass
Genel amaçlı bilgisayar : general purpose computer
Genel yordam : general routine (generalized)
Genişletilmiş ikili kodlanmış onlu sistem : extended binary coded decimal system

Gerçek adres : actual address
Gerçek sayı : real number
Gerçek zaman (düzeni) : real time processing
Gereç : material
Geri besleme, geribildirim : feedback
Geri sarmak (şerit) : rewind (tape)
Geri yazma : storing, updating
Girdi : input
Giriş : introduction, input
Giriş alanı : input area
Giriş/çıkış birimi : I/O unit
Giriş/çıkış kesilmeleri : input/output interrupts
Gizil güç : potential
Gönderim : transmission
Görünüm : configuration
Görüşme : interview
Gösterge : indicator
Gösterici : display unit
Göstermelik sistem : demonstration system
Güç : power
Güç besleme : power supply
Güç denetim birimi : power control unit
Güç düzenleyici : power regulator
Güdümlülük : cybernetics
Günlük : log
Günlük kütüğü : log file
Günlük sayışımlı¹ (günlük kütüğü s -) : log account
Günlük tasma kütüğü : log overflow
Gürültü : noise
Güvenilirlik : reliability

Ham bilgi : raw data
Harman (işler harmanı) : mix
Hat bağdaştırıcısı : line adaptor
Hazır bilgi : literal
Hazır bilgi komutu : immediate instruction
Hız : speed

İç döngü : implied loop
İç düzen yordamı : housekeeping routine
İkileme : duplication
İkilenmiş bilgi : duplicated data
İkili (sistem) : binary (system)
İkili kodlanmış onlu sistem : binary coded decimal system (BCD)
İkincil : secondary
İkiye tamlayıcı : two's complement
İletim hattı : communication line
İletim hattı düzeni : communication line discipline
İletim hattı yanlış düzeni : communication line error discipline
İletim ucu : communication terminal
İletişim : communication
İlişik kütük : related file

imleç : curaor
ince dizin : fine table
ince filim bellek : thin film memory
ince filim kaplı tel bellek : thin film plated
wire memory
ister : requisite iş :
Job
iş akış şeması¹: flow - chart iş denetim : Job
control iş denetim kartları : job control cards
iş yükü : work load işlek (tutanak): active
(record) işleklilik : activity işleklilik oranı :
activity ratio işleklilik sayacı : activity counter
işlem : operation, transaction işlem birimi :
processor unit (CPU) işlem birimi kesilmeleri :
processor interrupts işlem bölümü : procedure
division (cobol) işlem denetim : process
control işlem kütüğü : transaction file işlemek
: record
işletim mühendisi : operating engineer
işletmek : operator işlev : function
işlevsel : functional ivme :
acceleration ivme süresi : acceleration
time iz : track izlemek : trace
izlenmiş program : traced program

Kaba dlftln : coarse table
Kâğıt şerit delici: paper tape punch
Kalıcı : non - volatile
Kapalı kutu : black box
Kapamak (kütük K -) : close a file
Kapanış yordamı : close - down routine
Karmaşık : complex
Kargılaştırmak : compare
Kart destesi : card deck
Kart kodu : card code
Kart okuyucu : card reader
Kavramsal : conceptual
Kavram sözlük : thesaurus
Kayan noktalı işlemler : floating - point arithmetic
Kayan noktalı sayı : floating-point number
Kaydırmak : shift
Kaynak program : source program
Kesik köşe : corner cut
Kesilme : interruption
Kesim : segment
Kesimleme (program K-): segmentation (program s-)
Kesin : certain
Kesinlik : certainty
Kesinsizlik : uncertain

Kesinsizlik : uncertainty
Kimlik (özlük) : personal identification
Kısad : acronym
Kod açmak : decode
Kodlamak : code
Komut : instruction
Kodlu dil : coded language
Kol: branch
Komut adj : label
Komut biçimi : instruction format
Komut kodu : instruction code
Komut sayacı : instruction counter
Komuttuk : instruction register
Konum: position
Koruyucu bakım : preventive maintenance
Koşul : condition
Koşul göstergesi: condition indicator
Koşullu sapma : conditional branch
Koşut : parameter
Kök : radice
Kullanıcı : user
Kullanıcı tutanağı boyu : user data size
Kullanım yönergesi : instructions of use
Kural: rule
Kuram : theory
Kuyruk : queue
Kütük : file
Kütük adı : file name
Kütük birleştirici : collator
Kütük birleştirmek : collate, merge
Kütük boyu : file size
Kütük denetim teknikleri : file handling techniques
Kütük dökümü : file dump Kütük düzeltim :
file correction Kütük düzenleme : file
organization Kütük düzenleme tekniği : file
organization
Kütük korunum : file protection Kütük
koruyucu : file protector Kütük oynaklığı :
file volatility Kütük sonu : end - of - file Kütük
tanı : file - id Kütük yaratım : file creation
Kütük yaratım programı : file creation program
Kütük yaşatma : file maintenance Kütükler
altbölümü : file section (cobol) Kütükler
takımı : file group Kütüklerarası ilişkiler :
interfile relationships

M

Makara : reel
Makina : machine
Makina dili : machine language
Mantıksal değişken : logical variable
Mantıksal işlem : logical operation
Mantıksal kaydırma : logical shift
Mantıksal tasarım : logical design

Mantıksal tutanak : logical record
Mekanik yedek sistem : mechanic back - up system
Mıknatıs : magnet
Mıknatıslı : magnetic
Mıknatıslı disk : magnetic disk
Mıknatıslı gerit : magnetic tape
Mıknatıslı gerit birimi : magnetic tape unit

N

Nemölçer : hydrometer
Nesnel : objective Nicelik : quantity

O

Okunaklılık : readability
Okuyucu/yazıcı kafa : read/write head
Olanaklı : possible
Olası : probable
Olasılık : probability
Olumlu : positive
Olumsuz : negative
Olurluk incelemesi : feasibility study
Onaltılı sayılar : hexadecimal numbers
Ondalık sayılar : decimal fractional numbers
Onlu (sistem) : decimal (system)
Onlu sayılar : decimal numbers
Ortalama : Mean
Ortam bölümü : environment division (cobot)
Ortanca : median
Oynak : volatile
Oynaklık : volatility

öbek : block
öbeklem katsayısı : blocking factor
öbeklerarası boşluk : interblock gap
öge : element
ölçek : scale
ölçeklem : scaling
ölçeklem katsayısı : scaling factor
öncelik : priority
önlem : precaution
örgenlik : organic
örgensel : organic
örneklem : sampling
örneklem katsayısı : sampling coefficient
ömeksel : analog
örneksele bilgisayar : analog computer
örneksele veri : analog data
örneksem : analogy
örüntü : pattern
özdeş : identical
özdevim : automatism
özdevimli : automatic
özdevim : automation
özdevim kuramı : automation theory

özdevimli tarama : automatic polling
özdevimli tarama dizisi : automatic polling list özel amaçlı bilgisayar : special purpose computer
özet, özetlemek : abstract
öznel : subjective

Program boyu : program size Program denemek : test a program Program dökümü : program dump Program düzeltim desteği : debugging aid Program düzeltmek : debug (a program) Program izi : program trace

Program tanı : program id
Rasgele erişim : random access
Rasgele erişimli (kütük düzeni) : random (organization) Rasgele sayı üretici : random number generator
Rasgele sayılar : random numbers Rasgele yordamı : randomizing formula

S

Sağlama (delgi s-makinası) : verifier
Sağlama sayısı : check digit
Sağlamak (delgi s-) : verify card
Saklanır kopya : hard copy
Saklı program : stored program
Salt adres : absolute address
Sapma anahtarı : alteration switch
Sapmak : branch, - Jump
Sarmak (şerit) : wind (tape)
Satır yazıcı : line printer
Sayaç : counter (register)
Saydamlık : transparency
Sayı : digit
Sayılandırılmış (bUgi) : digitized (Information)
Sayılaştırım : digitizing
Sayılaştırılmak : digitize
Sayılı : assumption
Sayısal : digital
Sayısal bilgi : numeric data
Sayısal bilgisayar : digital computer
Sayısal çözümleme : numerical analysis
Sayışıl : accounting machine
Sayışım : accounting
Sayışım makinası : accounting machine
Saymak : assume
Seçenek : alternative
Seçici : selector
Seçme : option, selection

Seçmeli : optional
Seçmeli döküm : selective dump
Sekizli sayılar : octal numbers
Şerit okuyucu/yazıcı : tape drive
Sığa : capacity
Silici kafa : erase head
Silmek : erase
Sınır değeri : limit value
Şipşak döküm : enap-shot dump
Sıra yanlışlığı : sequence error
Sıradan erişim : sequential access
Sıradan erişimlilik (kütük düzeni) : steguentlal (organization)
Sıralayıcı : sorter
Sistem : system
Sistem belleği : systems memory
Sistem çözümü : systems analysis
Sistem çözümleyici : systems analyst
Sistem değerlendirme : system evaluation
Sistem görünümü, sistem görünümü : system •configuration
Sistem görünümleyici : system configurator
Sistem kuruluş şeması : system chart
Sistem mühendisi : systems engineer
Sistem seçme : system selection
Sistem tasarımı : system design
Sistem yaklaşımı : systems approach
Sistem-görünüm alt bölümü : configuration section (cobol)
Sistem bilimi : systematics
Sola (sağa) yanak : left (right) justified
Solda sıfır silme : zero suppressing
Solda sıfırla delgi : left zero punching
Son durum işlemek (kütüğe s-) : update (a file)
Sonsuz döngü : endless loop
Sonuç belirteci : result descriptor
Soru : inquiry
Soru kağıdı : questionnaire
Sorun : problem
Soruna yönelik sistem yaklaşımı : problem oriented systems approach
Soruşturma : survey
Sözcük : word
Sözcük boyu : word length
Sözde : pseudo
Sözde komut : dummy (pseudo) instruction
Sözde okuyucu : pseudo-reader
Söz dizimi : syntactic
Sözlük : vocabulary (dictionary)
Standart sapma : standard deviation
Süre asimi : time-out
Süre dilimi : time slice
Süre dilimleme : time slicing
Süre yitiği : time loss
Süzgeç : filter

Taban adresi : base address
Taban sayacı : base register
Tamlamak : complement
Tamlayıcı : complement
Tamsayı : integer number
Tamsayı değişmez : Integer constant
Tamsayı işlemleri : fixed-point arithmetic
Tanı : control id
Tamdan sayı seçerek rasgelelik : randomizing by extracting digits
Tanım : definition
Tanıtım : Identification
Tanıtım bölümü : Identification division (cobol)
Tara denetim karakteri : poll control character
Tarama : polling
Taramak : scan, poll
Tasarı : project
Tasarım : design
Taşımak : move
Taşıt : bus
Taslak : sketch
Taşma : overflow
Taşma bağı : overflow pointer
Taşma göstergesi : overflow indicator
Tavan adresi : limit address
Tek adresli komut : one operand instruction
Tek eşlik : odd parity
Tek hat denetim birimi : single-line control
Tek yönlü iletişim : simplex communication
Tekil nokta : singular point
Teknik : technique
Teknik bilim : technology
Toplam işlem süresi : add time
Toplam : sum
Toptan gönderim : global send
Toptan iş (düzeni) : batch processing
Tutanak : record
Tutanak boyu : record size
Tutanak eklemek : add a record
Tutanak sayısı : record number
Tutanak silmek : delete a record
Tutanak tanı : record id
Tutanak yer sayacı : actual key

U

Uç : terminal
Uyar : compatible
Uyarı : warning
Uyan bildirisi : warning message
Uyarlılık : compatibility
Uydu bilgisayar : satellite computer
Uygulama programı : application program
Uzak iletişim : telecommunication
Uzaktan derleme : remote compilation
Uzaktan erişim : remote access
Uzaktan işlem : remote operation

UzakyazDd : teletype •
Uzantı tutanak : trailer record
Uzlaşım : convention
Uzman : specialist
Uzmanlaşma : specialisation
Uzmanlık : specialty

Ü

Üç adresli komut : three operand Instruction
Üç artıkkı kod : binary excess three code (x-3)
Üreteç : generator
Üretici (yordam, program) : generator (program)
Üretticili genel yordam : generator type general routine
Üst : exponent
Üst sınır : upper limit
Üstel : exponential

Vardiya : shift
Veri (tok. bUgl) : data
Veri değerlendirme : data evaluation
Veri işlem : data processing
Verim : productivity
Vuruş : pulse

Yaklaşık : approximate
Yaklaşım : approach
Yaklaşım : Approximation
Yalnız okunur bellek : read only storage
Yamama : patch
Yanıt süresi : Response time
Yanlış : error
Yanlış arama yordamı : error detecting routine
Yanlış bildirisi : error message
Yanlış düzeltim yordamı : error-correcting routine
Yanlış tanıma : diagnosis Yanlış tanıma yordamı : diagnosis routine Yapın : industry Yapısal : structural Yapma : artificial Yapma us : artificial intelligence Yaratım : creation Yardımcı : birikim aygıtı : auxiliary storage unit
Yardımcı donanım : auxiliary equipment
Yardımcı yordam : utility routine Yan çift yönlü iletişim : half duplex communication Yangeçiren : semiconductor Yazıcı : printer

Yazıcı denetim karakteri : carriage control character
Yazıcı yedeği (yedeğin kütüğü) : printer back-up (flite)
Yazıcı (ısıölçer) : recording (thermometer)
Yazılım : software
Yazım : spelling
Yedek : stand-by
Yedek parça : spare part
Yedek sistem : back-up system
Yeniden başlama yönergesi : restart procedure
Yeniden geçiş : rerun
Yeniden geçiş noktası : rerun point
Yer : location, byte
Yer sayacı : location counter
Yerde geçiş (program) : relocatable (program)
Yerdeğişlik : relocatability
Yerdeğişmez (program) : absolute (coding)
Yerel işlem : local operation
Yerleşik kütük : resident file
Yerpaylagır (kesim) : overlayable (segment)
Yerpaylaşmaz : non-overlayable
Yetenek : talent
Yeti : faculty.
Yığın bellek : bulk storage
Yığıt : buffer
Yığın : masa
Yitik : lost
Yitim : loss
Yordam : routine
Yordam adı : routine (program) name
Yordamlı öğretim : programmed instruction
Yordamlık : library
Yorum : comment
Yöneltim : orientation
Yöneltmek : orient
Yönetbilim : management science
Yönetim bilişim sistemi : management information system
Yönetmen : manager
Yönetmelik : administrative
Yöneyim araştırması : operational research
Yöntem : method
Yuvarlama yanlışı : rounding error
Yuvarlamak : round
Yuvarlanmış (sayı) : rounded (number)
Yükleme yönergesi : loading procedure
Yükleme yordamı : loading routine
Yüklemek : load
Yükselteç : amplifier

Zaman bölüşüm : time sharing
Zincir (ilişkisi) : chain (relation)
Zincirlemek : concatenate

TELEFONLAR:

TURGUTLU Fabrika: 1255-1383

İZMİR Büro : 34059

ANKARA » » : 17 63 42

Telgraf:
BETOYA *
TURGUTLU

BETOYA
Anonim
Şirketi

her tip
ve
boyda
santrfüj
itiri ON Ait
AVI:
imalâtı

İMİRİİ